

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 4, I. nadst. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritožbe damo. Telefon št. 24. — SHS postnoštevska rešba št. 11.781.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

Poštnina plačana v gotovini

Cena današnje številke Din 1.—

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri s datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti D 10.—, za posamezno D 18.— dostavlja se dom D 11.—, za izkaznice D 10.— izmeriti po dogovoru.

Naslova se pri upravi "TABORA" MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Leto VIII.

Maribor, nedelja 30. januarja 1927.

Številka: 24

Napredna fronta

Da-si še v mali meri, vendar se je že pri minulih volitvah pokazal blagodejni vpliv konsolidacije naprednega elementa v Sloveniji. Ni treba poudarjati, da je Napredna fronta velikega gospodarskega in socialnega pomena za normalni razvoj naše mariborske oblasti kot življenja zmožne gospodarske enote. Med tem, ko gre klerikalcem predvsem le za strastne politične boje, morajo napredni krogi kazati vedno več umevanja za gospodarska in socialna vprašanja.

Napredna fronta pa ima za našo oblast tudi še nacionalen pomen, ker je njena naloga, da reši čast nekdanjih in sedanjih borcev za pravico slovenskega območnega ljudstva. Nepobitno dejstvo je, da so bili v težkih bojih Slovencev s prodajajočim germaniziranim valom čez Balkan slovenski naprednjaki zmajali tisti, ki so kot borbenejši del naroda doprinesli največ žrtve, bodisi materialnih, fizičnih in moralnih. Politika štajerskih naprednjakov je bila vzgledno konsekvantna in nacionalizem se pri njih ni kakor pri klerikalcih pojavil samo takrat, kadar je to narekovala ugodna politična perspektiva. Nepretrga na veriga narodnih izdajstev od strani klerikalcev je marsikateri idealno zamišljen in borbeno izvedeni akciji naprednih elementov vzela zaželjeni uspeh. Pri zadnjih volitvah so zopet klerikalci v svoji slepi zagrizenosti in pohlepu po neomejeni oblasti izvršili izdajstvo, da rehabilitirajo tiste, ki niso hoteli jugoslovenskega Maribora in ki so zastavili vse sile, da bodi naš Maribor sestaven del avstrijske republike. Klerikalci so sklenili pakt s tistimi, ki so v Mariboru konsekvantno zatirali naš življenjski, ki so se leta 1908 proslavili z divjaškimi napadi na Slovence v Mariboru, Celju in Ptuj, s tistimi, ki so leta 1914 tirali vse zavedne narodnjake tu na meji v avstrijske ječe, s tistimi, ki so po prevratu organizirali nemško »Schutzwehr«, da požene generala Maistra iz Maribora, s tistimi, ki so zakrivil pred ameriško komisijo revolverski napad na naše straže, s tistimi, ki pobližno še daves inozemske liste s članki in ilustracijami o zatiranem nemštvu v mariborski oblasti, s tistimi, ki so izgubili nekdanjo neomejeno politično moč in ki v zavesti svoje gospodarske moči izrabljajo to tako, da živijo od naših denarjev, a dajo kruha samo inozemskim Nemcem. Vse to ni motilo klerikalcev, da te Nemce politično zopet rehabilitirajo in to le z ozirom na eden edini cilj, zares napredniške in dobri v roke neomejeno politično oblast v mariborski oblasti brez kontrole. Pri klerikalcih nas to ni presenetilo. Neprimerno na nas je delovalo, da so se našli med naprednjaki ljudje, ki hočejo za vsako ceno deliti klerikalno izdajalsko slavo, ljudje, ki so drugače znali nastopati ob vsaki priliki kot prinčipejni protivniki ultranemštva in ki so bili smrtni sovražniki nemške brutalne ekspanzivnosti. Kako si naj drugače predstavljamo, da so Nemci še pred nedolгим časom razpisovali na glavo mariborskega radikalnega prvaka 200.000 kron, da na je bil pri zadnjih volitvah taisti radikalni prvak z njimi v najtesnejšem objemu?

Pred vojno smo se Slovenci opredeljevali v naših krajih v klerikalce in naprednjake, ter socialiste. Za naše razmere je bilo to dovolj. Po vojni, ko smo prešli v novo državo zmanjšani za eno tretjino narodnega telesa, razmere ravnotako ne dopuščajo večjega strankarskega luksusa. Kakor pa je vojna v vseh panogah življenja imela zle posledice, tako se je tudi v strankarskem življenju pojavila kuga cepčenja in sektarstva. Politični vsevedci so ustanavljali svoje stranke ali pa so si poiskali stranke iz drugih delov države, potem katerih so hoteli postati rešitelji in voditelji naroda. Klerikalci so navzlic heterogenosti svojega članstva obdržali disciplino, le naprednjaki so čutili potrebo so cepiti na vso pretege. Kako nezdrav

Edini izhod — volitve

Konzultacije na dvoru trajale ves dan. — Kralj za široko koncentracijsko vlado. — Minimalni izgledi.

Beograd, 29. januarja.

Radi včerajšnjega nepričakovanelega Radicevskega nastopa v skupščini, ki je izzval veliko presenečenje, je Uzunović še tekom istega popoldneva podal demisijsko celokupne vlade. Po splošnem razburjenju in prijetnem vznemirjenju opozicije so se vršile konference raznih klubov, na katerih se je podrobno razmotrival nastali položaj.

Ob 21. uri je bil klican na dvor skupščinski predsednik Marko Trifković, ob 23. uri pa poslevoedeči podpredsednik radikalnega kluba Ilija Mihailović. — Kralj je danes dopoldan nadaljeval konzultacije z voditelji strank. Prvi je bil pozvan na dvor Stj. Radić, ki je ostal pri kralju poldrugo uro. Po avdienci sta se srečala pri vходу v dvor z Davidovićem in si priručno stisnili roke, kljub temu, da sta bila še včeraj neizprosna nasprotnika. Radić je izjavil novinarjem, da je svetoval kralju, da poveri nekemu mandat za sestavo široke koncentracijskega kabineta, v katerem bi bili zastopani radikalni, radičevci, demokrati in klerikalci. Vendar je imel pomisleke radi volilnega progosa, ki ga je izdala SLS pred oblastnimi volitvami. Sestava kabineta naj bi se poveljala bodisi radikalni Marku Trifkoviću ali demokratu Ljubi Davidoviću, ozlo-

ma zemljoradniku Joci Jovanoviću. — Slednjemu pa predvsem radi tega, ker se pričakuje, da se bodo zemljoradniki v najkrajšem času združili z HSS.

Davidović je izjavil pri odhodu iz dvora, da je država v nemogoči situaciji. Predlog, da bi se razpisale nove volitve je kralj odločno zavrnil in je mnenja, da je izhod iz nevzdržnega položaja mogoč samo s sestavo široke koncentracijske vlade.

Tretji je bil poklican na dvor Svetozar Prihičević, ki se trenutno še nahaja v dvoru. Tekom popoldneva bo obiskal kralja tudi dr. Korošec. Pričakuje se, da bo mandat za sestavo vlade podeljen že do večera. Zastopniki HSS so bojevitvo razpoloženi in odklanjajo sleherni kombinacijo, v kateri bi prišli v poštev bodisi Uzunović, Srškić ali Maksimović. V političnih krogih se z resnostjo pričakuje, da bo prišlo do novih volitev, kajti izgledi za sestavo vlade so minimalni.

PROTOGEROV UMORJEN?

Beograd, 29. januarja 1927.

Kakor poročajo iz Sofije, je bil vođa macedonskega revolucionarnega komiteja, general Protogerov, ubit od svojih nasprotnikov.

Mariborske vesti

Maribor, 29. januarja.

Opozorjamo na uradno popravljane volilnih imenikov!

Pri volitvah dne 23. t. m. se je znova izkazalo, da mnogi narodnjaki in naprednjaki niso bili vpisani v volilnih imenikih. To je posledica starega greha mnogih naših ljudi, da se kljub našim pozivom ob priliki reklamacijskega postopanja ne pobrigajo takrat za to, ali so vpisani v imenikih ali ne. Meseca februarja bodo občine v smislu zakona o volilnih imenikih iste uradno popravljale. Važno je, da se vsi naši ljudje, ki so pri nedeljskih volitvah doživeli neprijetnost, da niso mogli voliti, ker niso bili vpisani, tekom meseca februarja brezpogojno pobrigajo za vpis v imenik. V Mariboru naj gredo bodisi na občino in tam na zapisnik zahtevajo vpis, seveda na podlagi predpisanih dokumentov (dokaz o prebivanju 21. leta starosti, dokaz o domovinski pravici, odnosno pri onih, ki še niso državljani, pa so Slovani, potrdilo, da so Slovani po plemenu in jeziku, končno pri državnih nameščencih, zdravnikih itd. dokaz o nastavitvi v dotični občini). Ali pa naj

pojavi je bil to, kažejo današnje politične razmere. Napreden element, ob prevratu še enako močan klerikalcem, je nadal vedno bolj in bolj in prešel v položaj samoodbranbe proti klerikalni premoči, ki je grozila udušiti vsako napredno strankarsko gibanje. Vsi trezni činitelji so sprevidele zle posledice tega cepčenja ter so začeli iskati zopet stara pota skupne napredne fronte, ki je edina v stanu dati naprednim elementom tisti položaj, ki jim gre. Prvi korak je bil storjen pri zadnjih volitvah. Od 14 škripijic pri skupščinskih volitvah jih je izginilo že skoraj deset. Napredna fronta se ustvarja in se mora ustvariti. Njeno jedro je SDS, ki se je pri zadnjih volitvah skupno z NSS in drugimi uvideli njeni naprednimi elementi izkazala kot druga zmogljivejša strankarska skupina v Sloveniji. Volitve so pokazale, da je pričakovati uspešnega delovanja v korist naroda v združenju moči, ki razcepljene ne pomenijo nič, združene pa spas našega v prepad drvečega gospodarstva, socialne krize in nacionalne časti.

Se se bodo našli politični šarlatani,

pridejo z navedenimi dokumenti v naše tajništvo, kjer bomo storiili potrebne korekture, da bodo vpisani. V ostalih občinah po oblasti naj istotako vsi naši somišljeniki stori enako bodisi sami v občinskih uradih, bodisi potom organizacij. Zadnje volitve so zopet pokazale, da je vsak glas velike važnosti. Zato je dolžnost vsakega somišljenika, da se pobriga za svojo volilno pravico.

Proračunska seja mariborskega obč. sveta

Po dolgem odmoru se je vršila včeraj občinska seja, ki je potekla mirno in stvarno. Občinski svet je sprejel redni proračun, ki izkazuje 10.834.696 Din stroškov in 4.145.090 Din kritja. O kritju 6.689.666 Din so sklepali občinski svet šele na današnji seji.

Zanimivo je bilo, da je policija zastražila magistrat, vendar pa ni imela nikakega dela. Glavno proračunsko poročilo je podal obč. svet, dr. Jerovšek, na kar je govoril obč. svet, Rahun. Predlagal je, da se za 140.000 Din, ki so v proračunu predvideni za požarno hrambo, obremenijo hišne posestnike, ker imajo

ki si bodo skušali kuhati svojo posebno politično juho. Vedno bolj pa bodo občutili, da jih zapušča pristajši, ki se vračajo zopet k svoji napredni matici. Radikalni puščice, ki so si ga pri zadnjih volitvah vtaknili klerikalci za svoj klobut, so kmalu ležal v cestnem jarku zavržen. Nemški gorjachi pa, ki je že nekdanjela samo po slovenskih naprednih hrbtih in katero so pri zadnjih volitvah vzeli v to svrhu v roke klerikalci, sporočamo naš memento: Vi hočete zopet narodnostni boj. Vi ste nas izzvali in mi ta boj sprejemamo. Hodili smo k Vam v šolo, merili se bomo z enakim orožjem. Kompakten nastop nemštva v Mariboru in Celju proti narodnemu elementu pomeni za nas najdrznejšo politično provokacijo, katero bomo vračali na gospodarskem polju. Oživeti mora naše staro in preizkušeno obrambno sredstvo »Svoji k svojim!«

Ne dvomimo, da bo duh, ki je pri zadnjih volitvah strnil že nekaj naprednih vrst v enotno linijo, prodiral vedno bolj in da bo napredna fronta pri prvih prihodnjih volitvah še kompaktnejša.

od požarne brambe le oni oz. zavarovalnice korist. Zavzemal se je tudi za obdavčenje luksuznih avtomobilov, ki bi se naj obdavčili s 5000 Din letno in protestiral proti odpustitvi nemškega uradništva. (Galerija se je vmešala. Župan preti z izpraznitvijo. Klici: »V občinskem svetu še imate večino, med ljudstvom pa ne.«)

Obč. sv. Petejan (soc.) predlaga politično debato in omenja, da je sprememba volilnega reda neobhodno potrebna, kajti občinski volilni red sili meščanske stranke k sklepanju blokov, ki so ne-normalni pojav, predvsem pa tudi nemoralni, kar so jasno dokazale oblastne volitve. Govoril je tudi obč. sv. Pirmer.

Nato je socialiste zavračal dr. Jerovšek, na kar je sledila specialna debata, ki je potekla docela mirno in le mestoma dala povoda humorističnim izpadom levčev.

Najzanimivejša je bila razprava o mariborskem šolstvu. Socialisti so zagovarjali tezo, da so v Mariboru še potrebne manjšinske šole in dregnili so Nemce, naj se vendar malo izkažejo.

Dr. Jerovšek je prekinil njihova izvajanja: »Manjšinsko vprašanje vam je demagogija!«, na kar mu je obč. sv. Eržen odgovoril: »Nemške kroglice pa niso demagogija!«. Dr. Mühleisen se je oprijel Jerovškovih besed in zatrjeval, da je bil govor socialistov navadna demagogija, češ da se vprašanje rešuje na drugem mestu. Pač pa se je dr. Mühleisen zavzemal za to, da dobe Nemci nemške gledališke predstave. — Pravi, da je gledališka uprava že pristala na predlog, pod pogojem, da abonirajo Nemci vsaj 20 predstav, na kar pa niso pristali. Po njegovem mnenju žrtvuje občina vse preveč za gledališče in je gledališče zaradi tega pasivno, ker ne daje nemških predstav. Letos bo dobilo gledališče 100.000 Din podpore, za za poslopje samo pa 115.000 Din. Druga društva so dobila naslednje podpore: Glasbena Matica 21.000, »Drava« 4000, »Maribor« 1000, Katoliška omladina 1000, Ljudska univerza 10.000, razna društva 60.000 in 10.000 je bilo votiranih v prosvetne svrhe.

Pri debati o trgovstvu in obrtništvu je prišlo do jako ostre razprave. Veliki župan je namreč sporočil občini, da se je Zveza za tujski promet brekila proti občinskemu davku na prenočišča. Veliki župan predlaga, da da občina 25% od gostilničarstva oziroma hotelskega davka za gostilničarsko šolo in Zvezi za tujski promet, sicer davka ne more dovoliti. Dr. Mühleisen je davek zavračal. Nadaljnja debata o tem vprašanju se je odložila na danes.

Za socialno skrbstvo je v proračunu določenih 1.402.000 Din. Ker je novo zavetišče v Ljudskem vrtu za predmetja preoddaljeno, se je sklepalo o tem, da bi se zgradili enaki zavetišči tudi v magdalenkem in meliskem predmestju. Ravno tako se je poudarjala potreba o gradnji meščanske šole v magdalenkem in meliskem predmestju. Razširiti bo treba tudi Razlagovo šolo, kajti naše šole so tako natrpane, da je pouk jako otežkočen.

Ob 21. uri je zaključil župan javno sejo in otvoril tajno sejo, na kateri so med drugim razpravljali tudi o mesečnem kinu.

Akademija naprednega dijaštva v Mariboru

Dne 24. januarja je priredil dramatski odsek naprednega dijaškega društva »Napredek« pod vodstvom dijača Alberta Sentočnika Nušičevo komedijo »Navaden človek«.

Pri nas so navade take, da je drama vedno prazna, publika je ne mara. Publika ljubi komedije in cirkus. Navzlic Nušičevi komediji bi bilo gledališče prazno, ako se ne bi fantje sami pobrigali za razprodajo vstopnic.

Igralci, kot sem jih videl na odru, so bili večinoma tipi, ki so se zljubeznivo oprijeli stvari. Naslovno ulogo je igral režiser sam, kar je bilo dvakrat slabo: njegova energija je izgubila pri tem toliko moči, v kolikor se je moral baviti sam s sabo namesto z drugimi in kot režiser se sam ni mogel dovolj posvetiti svoji vlogi, če se pomisli na ozko odmerjeni čas in pa na to, da so to le diletanti ter kot taki ne morejo imeti veliko prakse.

Sentočnikova kreacija je bila marljivo in vestno naštudirana, poleg Grabnarjeve najbolj, kar ti dve vlogi tudi zahtevata. Vendar se Sentočnik kot »navaden človek« Damjanovič ni držal vedno na isti višini. Njegov glas je trd in njegove kretnje energične; Nušičev Damjanovič pa je mehak in nežen človek, tako da Sentočnik v najtanjših finessih ni bil kos svoji nalogi — premalo čustva finega pesnika je bilo v igri.

»In če bi smel, moči bi ne imel.«
To govori plahi poet z mehkim glasom, žal je Sentočniku ušel marsikak trd glas, marsikaka oglata kretnja. Izvrsten pa je bil pri prihodu Miciča iz Jagodine; ti momenti so bili zelo naravni. Nerodno sta trčila skupaj z Micičem, kar pa je bila bolj Grabnarjeva krivda, h kateremu se še povrnem. Eno je tudi bilo, kar je Sentočnik nekako težilo k tlom: večna maska mehko, ki ni zanj. Sicer pa so bili on sam, Grabnarjeva in Hrovatin vedno pri zavesti: »Do tu in nič dalje«. In marsikomu manjka občutek te meje!... Lahko se ti zgodi, da se spotakneš ob rampi in da se zvrneš prav nerodno med ljudi!

Sentočnikova partnerica Grabnarjeva je živahna igralka, vendar me to ne ovira, da ne bi dejal, da je bila njena igra precej lesena. Okorna sicer ni bila, ali to, česar se je ona posluževala zlasti v začetku, na gugalnici, je spominjalo na mrtvi patos brez duše, nekaka okornost, ki je izginila šele v začetku drugega dejanja. — Grabnarjeva prerada gleda v stran, igralski trik, ki ni vedno na mestu. Poleg Hrovatinovega Dušana je bila ona najboljše kreirana in najbolj polna živahnega temperamenta. Predvsem ji manjka vaje. V njej tiči iskra. Non plus ultra pa je bil Hrovatin. Njegov nastop je bil simpatičen, igra sigurna, kretnje naravne,

skratka brezhibno igranje. Zelo je ugaljal Sentočnikov škrat, ki mu je pa manjkala lastnost, radi katere zapremo knjigo pisatelja, če je nima: resničnost. — Rutina in umetnost, umetnost je življenje in brez življenja je dolgčas. In to sem občutil pri njegovi kreaciji, ki je bila sicer dobro naštudirana.

Micič iz Jagodine, brat Grabnarjeve, je zabaval občinstvo inenitno. Vendar me je mikalo spomniti ga: »Priatelj, to ni cirkus!« Sicer se je pa publika smejala, dobra, hvaležna publika!

Čeprav Korošec ni igralec, ni bil njegov arsa slab; zelo dobro izbrana je bila njegova obleka, kar se o ostalih ne more ravno trditi. Mislim, da ne bi bilo slabo, če bi se on odvadil svojega idioma.

Rajnišev sluga je bil precej pretiran, da ne rečem več. Omenil bi prizor v zadnjem dejanju, ko so se vsi povprek objemali. Obnašali so se precej svobodno, mislim, da bi režiser ne smel dovoliti tako smešnih objemov pri generalni vaji.

Dušanova in Damjanovičeva materi sta bili ženski brez vsakega življenja, katerega je hotela pokazati Micičeva žena v zelo burnih izpadih, vendar je bil uspeh dvomljiv.

Kar se scenerije tiče, je bila v pravih rokah in je dajala zelo ugoden utis. — Manjkalo je pri vsem le železne roke režiserjeve, ki mnogo zaleže in izda. V ostalem pa je Sentočnikova zasluga, da je stvar tako lepo uspela in da je imela moralni in materijalni uspeh.

Karnevalski koledar

Vrsta plesov, ki je v letošnji sezoni bila odprta z akademskim plesom bo v prihodnjih dneh dosegla kulminacijo. Planinski ples dne 1. februarja bo privabil gotovo ogromno število udeležencev. Toda s planinskim plesom se predvstne prireditve šele odvijajo. Sledil mu bo 12. februarja velik ples, ki ga prireja Jugoslovanska Matica. Računa se, da bo omenjena prireditev, kakor doslej, najljubše in da med plesalci ne bo nikogar, ki bi se je ne udeležil. Jugoslovanski ples bo poleg planinskega dobrodušja izbral tudi najpožrtvovalnejše oboževalce charlestona. Prireditelji pa so poskrbeli tudi za primeren odmor, sicer bi letošnje maskerade in redute nudile žalostno sliko izkrivljenih nog in ikastih udov. Charleston je v velemestih že docela izpodrinjen, toda pri nas se šele uveljavlja in pleše s tako strastjo, da prihajajo konzervativnejši plesalci solze v oči, dočim stopajo vnetim charlestonistom potne srage na lica in v debelih kapljah odletavajo že itak prepoteno svilu kuštravih plesalk. Taka je naš usoda.

Po dvatedenskem odmoru prično maskerade, ki bodo zaključile predvstno razigranost in preložile udeistvovanje plesne umetnosti na jesen. Celo na-

ša deca bo imela otroški semenj. Sokol bo pridil v Narodnem domu vsakoletno maskarado in tudi športno društvo »Rapid« pripravlja nekaj podobnega.

Vsekakor je letošnja plesna sezona jako bogata in prekaša po pestrosti in originalnosti vse dosedanje. Kakor pravljica iz tisočine noči pa gre po deželi glas da bo krona vsem minulim in vsem bodočim prireditvam velika reduta ISSK Maribora, ki se bo vršila 1. marca v Götzovi dvorani. V javnosti se že šepče o princu Karnevalu, ki bo zaslužil ves ženski svet; o tajinstveni medeni uri, ki bo združila v sanjavo okrašeni dvorani stotine novoporočencev; o zakletih kraljicah, ki bo rešila nežni spol sužnosti in ga iztrgala za eno uro eksploataciji tiranskih soprogov in nešteto podobnih originalnosti, ki jih Maribor še ni doživel. Vse to bo nudil samo en večer, samo ena kratka noč, ki bo potisnila v pozabljenje vso burno preteklost.

Torej, naj se zgodi karkoli, naj charleston zahteva še toliko žrtv naj se parketi izličejo do podlage in podplati do nogov, med tistimi, ki so vztrajali na plesiščih doslej in ki ne bodo manjkali niti na Planinskem niti na Jugoslovanskem plesu, ne sme biti nikogar, ki bi se ne udeležil zaključne prireditve letošnje plesne sezone — redute ISSK Maribora.

Hišni posestniki se opozarjajo, da imajo od mestnega magistrata jim dopolne novopisne pole glede nsov in vozil oddati do 15. februarja ednole mestnemu književodstvu, kjer dobe tozadevno potrdilo, katero jih obvaruje pred predvidenimi tozadevnimi kaznimi v službah, v katerih bi se pola ne vrnila ali pa oddala na nepravni naslov. Župan: Leskovar, s. r.

Veseli otroški semenj se bo vršil v sredo, dne 23. februarja popoldan v dvorani pivovarne Union (Götz). Kdor je posetil lansko prireditev, se je lahko prepričal, koliko zabave in užitka je nudila naši deci. Letos so pripravljena posebna presenečenja. Opozorjamo že sedaj stariše na našo prireditev s prošnjo, da se je s svojo deco v čim večjem številu udeleže. Čisti dobiček je namenjen v prid otroške bolnice.

Ljudska univerza. Ponedeljkovo predavanje o zgodovini Zagreba odhaja radi obolevosti predavatelja. Prihodnja prireditev 1. Beethovenov večer se vrši v četrtek 4. februarja v vliki kazinski dvorani.

Ljudska univerza v Mariboru. V ponedeljek 31. januarja ob 8. uri zvečer predava o »Zgodovini Zagreba« na podlagi lepih skiptičnih slik hrvaški zgodovinar prof. dr. Horvat. V petek dne 4. marca je prva Beethovenova proslava, ki jo priredi znameniti trio Graške Uranije (glasovir, cello, violina) s sodelovanjem operne pevke Ilm. Ilvodom

bo slavnostno predavanje o življenju velikega genia in sicer na podlagi 30. skipt. slik. Tudi vsaka kompozicija, ki se bo predvajala se bo interpretirala. S to prireditvijo bo dana obenem tudi mariborčanom prvič priložnost, da vidijo kako originalno prireajo tudi avstrijske Uranije take muzikalične večere. Predprodaja vstopnic pri ge Zlati Brišnik in g. Höferju — se prične v ponedeljek.

Društvo državnih policijskih namestencev, podružnica v Mariboru, tem potom uljudno vabi vse svoje člane na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 8. in 9. februarja 1927 v dvorani gostilne »Vetrinski dvor«, vsakokrat ob 17. uri. Za obilno udeležbo se priporoča — Odbor.

Zdravniško društvo v Mariboru ima dne 6. febr. t. l. ob 17. uri v hotelu »Meran« v Mariboru svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Vsi člani društva se vljudno vabijo, da se istega čim številneje udeleže. 157

Angleški krožek ima svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v ponedeljek dne 31. t. m. ob 19. uri v državni realki, razred III. a, pri tličje levo.

Udruženje vojnih invalidov v Mariboru je zopet dobilo nekaj knjig zakon in pravilnik. Opozorjamo, da je knjiga važna za vojne invalide in vojne vdove, ker iz nje razvidijo svoje pravice in postopanja v invalidskem vprašanju. — Tudi za urade, posebno za sodišča je knjiga priporočljiva. Knjiga je v primeru z njeno vsebino jako poceni in sicer stane 12 Din, po pošti 1 Din več. Knjiga se dobi v pisarni Udruženja vojnih invalidov v Mariboru, med uradnimi urami vsako sredo, soboto in ob praznikih od 9.—11. ure Rotovski trg 6 I. predvaja ob sobote 29. jan. do vključno torka 1. februarja

7. febr. večer Trgovskega revskega odseka, se vrši danes ob pol 9. uri v mali dvorani Narodnega doma v II. nadstropju, na kar ponovno opozorjamo.

DJA v Mariboru opozarja one svoje člane, ki reflektirajo na društveno podporo, da vložijo tozadevne prošnje potrebni prilogi, najkasneje do 3. februarja t. l. Odbor.

Pošteniak, ki nam naznani pravo sled za ukradena 2 kolača bakrene žice v Wildenrainerjevi ulici 15. dobi nagrade 400 Din. Ing. I. & F. Domicelj, Strossmayerjeva 3. 158

Bolnice in sanatoriji uporablajo jedilni pridatek »Luhana«, ki daje juhi in prikuhi veliko redilnost in okus. Poizkusite samo eno steklenico. Postane Vam nenadomestljiv. — Alimena d. z. o. z. Ljubljana, Zgornja Šiška 17. 128

V ponedeljek 31. elitni koncert in poslovilna predstava komedije manipulacija Balton v Veliki kavarni. 164

Jose Mora Guarnido:

Sirena in sedem ribičev

Nema od začudenja je gledala sedmorica ribičev na nepričakovan pojav, ki se jim je smejal iz valov. V tilnem zraku je nihala barka s spuščeni jadrni mirno sem in tja. Vseh sedem ribičev se je nagnilo daleč preko ograje in vprek vpraševalo lepo čudno ženo:

— Kdo si?
— Kako se imenuješ?
— Ali hočeš na barko?
— Naš hočeš spremljati?
— Ali te ne zebe?
— Ali ne bi hotela požirek pijače iz sladkornega trsa? — Ona je med tem spretno plavala okoli ladjice in jih nemo gledala, smehljaje se, kakor gleda otrok lepo igralko.

V bližini je bil majhen pust otoček, zarasel s temnim gozdom, ki ga je obkrožalo večno nemirno morje.

— Pridite! je rekel kapitan, vrgli ji bomo vrv in ji pomagli priti na barko.

In že je v velikem boku poletela v valove debela vrv, ki jo je plavalka pograbila z veseljem vzklikom in se napol dvignila iz valov. Popolnoma gola, obsevana od solnca, svetla od vode, ki je kakor dijamanti kapljala od njene nenačadno blesteče se kože, je izgledala kakor bajno bitje.

— Vzeti jo bomo na ladjo, je urno rekel kapitan.

Nalahko so vlekli vrv, katere se je oprijela plavalka. Opiraje se z nogami ob ladjo bok, se je oprezno dvigala. Z enim skokom je bila na palubi in začela z rokami sušiti mokre lase, ki so se ji vsipali preko ramen kakor zlata tkanina. Kazala ni nikakega sramu, stresala vitko, goło telo, kakor mokrca ptica, da so kapljice pršele krog nje in si sušila, gledaje okoli sebe, grudi in roke,

Sedem ribičev jo je zamaknjeno gledalo z željnimi očmi in zopet so jo začeli vpraševati.

— Ali živiš tam na otoku?
— Se vsak popoldan koplješ?
— Kako si prišla sem?
— Ne znaš govoriti?

Ona pa je mirno pogledala vsakega, ki jo je nagovoril, toda njen odgovor je bil le dražestno nasmešek.

— Ona ne razume naše govorice, je končno eklen izmed njih žalostno pristavil.

Kapetan, ki je doslej molčal in samo mirno opazoval, se je približal lepi ženi, položil roko na njeno ramo, pogledal globoko v oči in nato tiho rekel:

— Ako ni to samo sirena!

Žena mu je pogladila lice, nato se naglo okrenila in radovedno ogledovala okolico. Na kljunu barke je na kupu vrvi ležala harmonika, ki je pri dotiku dajala neharmonične glasove. Prestrašena od njenih zvokov je glasno vzkliknila, nato pa prasnila v jasen in zvonek smeh, ki se je širil daleč preko ravne morske gladine, odmevajoč z otoka.

Sedem ribičev, ki so ji korak za korakom sledili, se je z njo vred od srca nasmejalo.

— Zdi si, da ljubi glasbo. Manuel, igray ji kaj, je zapovedal kapetan mornarju, ki je v odmoril igral harmoniko in prepeval. Manuel je vzel harmoniko v roke in zaigral melanholično pesem iz svoje domovine. Ona je pozorno poslušala.

— Zapo, Manuel, je rekel kapitan.

In Manuel je z mornarskim resnim glasom pel vse pesmi, s katerimi so si krajšali dolge večere na neštetihi potovanjih in dal tako izraza svojim upom.

Ko je nehal, ga je skušala žena posnemati, kar je vse jako razveselilo.

— Tudi ona hoče peti, so smejje vzkliknili in jo gledali navdušenih oči.

Eden izmed njih je prinesel steklenico žganja in ji ponudil. Lepa žena si je omočila usta in skrenžila obraz, kajti radi mčonega žganja so ji stopile solze v oči. Steklenica je romala od moža do moža, Nobenega vetriča ni bilo, Jadra so leno visela z jamborov. Mala barčica se je nalahno zibala in voda je krog nje tiho šumela.

Pogledi, s katerimi so mornarji gledali sireno, so se spremenili. Radovednost je polagoma podlegala poželjenju. Jeziki so cmokaje svežili suha usta, oči so izgubljale neumni izraz. Gola žena pred njimi z opalno kožo, ni bila nikaka bajna vila, temveč žena iz krvi in mesa. Toda od kod srebrni zrak okoli njene bele kože, odkod rosa na njeni koži, raz katere je voda že davno odtekla in se pred njenimi slonokoščenimi nogami zlila v mleko.

Ti ljudje, navajeni na samoto, komaj vedoči, s čim si naj razvedre svoj duh, so bili čudno vznemirjeni radi prisotnosti lepe žene, katere golota je nalikovala čaru dozoralega dragocenega plodu. Sedem parov oči, ki so kakor hipnotizirane opazovale prekrasno telo, ki se je barvasto svetilo na solncu, je gorelo od strasti. Težke roke so drhtele od zadrževanega poželjenja. Iz krasnih las se je razširjal vonj moria in zdelo se je, da se širi vonj tudi od krasno oblikovanih grudi, od rdečih ust, obilnih ramen in rok, ki so kljub dobro razvitih mišic kazale nežno žensko linijo.

Sedla je na kup zmotanih vrvi, prekrizala roki pod glavo in legla vznaket ter rpija pogled v nebo. Okoli nje so legli ribiči in podprli glave z lehtmi. Manuel je igral na harmoniko in pel s tihim glasom. Ostali so molčali. Slišalo se je samo lahno pluskanje vode ob ladjo boko in škripanje vrvi na krovu.

Žena je nenadoma vstala, pogladila

vsakemu lice, vsem se prijazno nasmejala, zamajnila z roko in skočila v morje. To se je zgodilo tako hitro, da so se ribiči komaj zavedli, kaj se je zgodilo.

— Počakaj, ne pojdi, je kričal kapitan, toda zaman... S hitrimi in močnimi zamahi je plavala proti otoku in se včasih ozrla. Naslonjeni na robu so stali ribiči in ji mahali z rokami. Nedomoma je tonila v vodo in zopet prišla na površje, toda mnogo bolj oddaljena. Kakor beli galeb se je vila po valovih. Vedno bolj je izginjala posledom, dokler ni ostala v dalji le še mala zlata točka.

— Mogoče biva na otoku, je s trdim upom rekel ribič.

— Samo da ni sirena, je zamišljeno rekel kapitan.

Barčica je brez vetra vso noč stala na mestu. Komaj so prvi žarki solnca zasijali nad morjem, se je že sirena pojavila. Zagrabila je vrženo vrv in se veselo vzpela na krov.

V roki je držala vrečico s čudovitimi darovi za mornarje: malo drobno kamenje, izglajeno od vode, redke školke, korale, rdeče kakor kri... vse to je razdelila med prijatelji, kakor deli otrok svoje igrčke.

Ribiči so postali smeješi, jo z rokami objemali, poljubljali usta, in ona je vse mirno dopuščala. S surovimi rokami so obliptali njena ramena, šoke in grudi.

— Ko bi jo vzeli seboj, so si šepetali drug drugemu.

— Moramo jo naučiti govoriti.

— Kupiti ji moramo obleke.

— Mogli bi jo za vedno pridržati na naši barki.

Kapitan je še vedno razmišljal, da li ni to vendar sirena. Med tem je ona veselo razpoložena širila nežnost med možmi in zdelo se je, da se ji donadejo njihovi vroči poljubi. Ako pa jo hotel

Maddy et Brezzo, torek 1. februarja
v Palais de Danse. 163

m Plesno veselico priredi pevsko
društvo fin. kontrole »Danica« v Mari-
boru, dne 1. februarja 1927 ob 20. uri v
Gambirnovi dvorani. Igra godba »Dra-
va«. 155

m Hotel Halbwidl. Danes soboto ob
20. uri družinski koncert. Jutri v nede-
ljo priljubljeni jutranji koncert z veli-
kim sporedom. Specialiteti: sočni gulaš,
črna (Bock) pivo. 160

m Podoficirski plesni venček priredi
Podoficirsko podporno društvo, podruž.
v Mariboru pod pokroviteljstvom brig.
generala g. Petra Kosića na dan 5. febr.
t. l. v gornjih prostorih Narodnega doma
v Mariboru. Ker vlada že sedaj veliko
zanimanje v javnosti in je bila ta prire-
ditev do sedaj zelo priljubna, se pričaku-
je tudi letos lep potek.

m Orjuna Maribor opozarja, da se
vršijo zopet redno vsak petek v Narod-
nem domu plesne vaje. 136

5. Februar? Medra? Reduta?

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 29. januarja ob 20. »Manon: ab.
C. Kuponi. Znižane cene.

Nedelja, 30. januarja ob 15. uri »Revček
Andrejček«. Prvič. — Ob 20. uri
»Grofica Marica«. Kuponi. Gostuje
g. Vekoslav Janko.

Ponedeljek, 31. januarja ob 20. uri »Or-
lov«. Gostovanje g. A. Mitrovičeve.
Kuponi.

Torek, 1. februarja ob 20. uri »Aimée«,
ab. C. Kuponi. Zednjic o sezoni.

»Revček Andrejček« na mariborskem
odru. V nedeljo, 30. januarja popoldne
se v pripravi prvič na novo nastudirana
velepriljubljena ljudska igra s petjem
»Revček Andrejček«. Delo se je pri nas
takoj po prevratu vrnilo in zelo obil-
no uspeha, zato je upati, da bo tudi v
prihodnji popoldnska predstava čim
lepše obiskana. Naslovno vlogo igra g.
Rasberger, dalje nastopijo v večjih
vlogah gđ. Kraljeva, Starčeva, Lube-
jeva, Kovačičeva in gg. Grom, Pirnat,
Železnik, Kovč Pavel, Harastovič itd.
Režira »R. Železnik.

Gostovanje g. Mitrovičeve in gosn.
Janka v Mariboru. Opozarjamo na dve
zanimivi gostovanji, ki bosta pri nas v
nedeljo, 30. t. m. zvečer in v ponedeljek
31. t. m. V nedeljo bo nastopil »Grofica
Marica« kot »Penizke« g. V. Janko, član
ljublanske opere. G. Janko si je s to
vlogo mamah osvojil ljubljansko gleda-
liško publiko. — V ponedeljek pa bo na-
stopila v »Orlovu« kot »Nadja« g. Mi-
trovičeva, ki je s to vlogo nastopila in

nastopa z največjim uspehom. Za obe
gostovanji veljajo navadne cene in
in kuponi. Rezervirajte vstopnice.

V ponedeljek dne 31. t. m. nastopi po-
leg g. Mitrovičeve (Nadja) v opereti
»Orlov« gđ. Anta Kovačičeva v vlogi
Kitty.

Nedelja v mariborskem gledališču:
popoldne priljubljena ljudska igra
»Revček Andrejček«, zvečer »Grofica
Marica« z g. Jankom kot gostom.

Sokolstvo

o Sokol Studeci opozarja ponovno
na svoj redni občni zbor, ki se vrši v
običajnim dnevnim redom v nedeljo t. m.
30. t. m. ob 15. uri v Sokolskem domu. —
Zdravo!

Kultura in umetnost

„Divji lovec,“ na ptuj- skem odru

Finžgarjeva narodna igra »Divji lo-
vec« se peča z razmerami na kmetih za
časa avstrijske vojne v Lombardiji. —
Preveč hlata po afektih in efektih. Vse
polno je pretepev, kreganja, kričanja,

LEIPZIGER MESSE

Na ugodnejši evropski kupni trg

Pomladanski sejem: 6.—12. marca

11.000 rastavljalcev iz 21 držav, 150.000
kupcev iz 44 držav, 1600 vrst blaga naj-
različnejših branž. Odigle pa do najtežjega
stroja. Natančnejša pojasnila se dobe pri
zastopniku W. Strohbach, Maribor,
Gospodarska ulica 19. — Tržna posredo-
valnica velesejma v Leipzigu za Balkan
— Beograd, Cubrina ulica 8.

— No, je rekel Manuel zamišljeno,
morda pride jutri.

Ribiči niso niti slutili, da je v malem,
skritem zalivu otoka usidrana jahta Mrs.
Edwine, ekstravagantne in pustolovne
ameriške milijonarké, dvakrat ločene
žene, ki je živela samo za vratolomne
sportne vežbe in do blaznosti smela
podjetja. Lepa žena je bila nagrajena
plavalca in teh sedem prirodnih nepo-
kvarjenih ljudi primitivnih misli in su-
rovih čutov ji je prišlo ravno prav, da
jo dvignejo iz blaznosti in da dajo
njeni nasičeni fantazijski novi senzaciji.
Zvečer je pripovedovala na krogu svo-
je jahte v krogu prijateljev vse po-
drobno in zanimivo pustolovščine.

— Eden ribičev, je smeje zatrdjevala,
me je resno smatral za sireno.

— To bi bil šaliv doživljaj, je vzkli-
knil eden izmed njenih mnogobrojnih
oboževalcev.

— Divno, so pripomnili ostali.

Mrs. Edwin je udobno ležala v na-
slonjaču in se igrala z dragocenim ni-
zom biservov.

Bila je čarobno lepa noč. Jahta je
dvignila sidro.

— Kam nas nameravate sedaj odpe-
ljati Mrs. Edwin jo je vprašal gost.

— Dragi prijatelji, mislim, da je čas,
da se povrnem v New York, da se zača-
sno odredimo pustolovščinam in uživa-
niam.

Umolknila je in zamišljeno gledala v
morje. Tih si je šepetala:

— Rada bi vedela, kaj pripoveduje
jo ribičji o tej pustolovščini in ali se me
spominjajo z ogorčenjem ali s hrepene-
njem v srcu.

Škoda, škoda, da tega ne bom nik-
dar izvedela...

Še tri dni je stala barka, kljub sla-
bemu vremenu, usidrana in sedem na-
rov oči je željno, a zaman gledalo v da-
ljava. Sirena se jim ni več prikazala.

pokanja.... Vse to se je napravilo tem-
peramentno - hitreje preveč nego pre-
malo.

Kljub dobri igri »Divjega lovca« (Kau-
kler in Majde (Gabrijelčičeva) je prav
učinkoval še le župan (Bratina) ko je
resno zblaznel. Šele potem sta se z uspe-
hom uveljavila tudi Ivan in Majda, do-
čim ju je do takrat zatemnjevalo preobil-
no dejanje igre. V obče pa je naš oder
premahnen, preveč je zunanosti za oči
in usesa malo ostane za dušo in srce.

To dajemo v odgovor gledalcem, ki
so dejali: »To je del naše žalostne zgo-
dovine, zakaj nas nič ne gane?!

Igralci so bili prav pridni, kar se je
videlo tudi v skupinskih nastopih. Sim-
patična in ljubezna igra Tončka (prof.
Gorše) po značaju krjavljivega sorod-
nika — je humoristično ožarjala težko
atmosfera golgatske epizode naše pre-
teklosti. Dr. G.

Avtoomnibus-promet v Mariboru

Sprememba voznega reda autobus-pro-
meta Maribor—Celje.

Od dne 1. februarja 1927 velja na o-
menjeni progi sledeči vozni red:

Odhod iz Maribora gl. kol. 6.00 uri, Ma-
ribor gl. trg 6.15. Zgornja Poljskava
6.56, Slovenska Bistrica 7.08, Slove-
ske Konjice 7.45, Frankolovo 8.10.
Vojnik 8.21, prihod v Celje 8.45, odhod
iz Celja 12.00, Vojnik 12.24, Frankolo-
vo 12.35, prihod v Slovenske Konjice
13.00.

Popoldne ostane vozni red neizpreme-
njen. Odhod iz Slovenskih Konjic
14.00, prihod v Celje 15.00, odhod iz
Celja 16.00, Slovenske Konjice 17.00,
Slovenska Bistrica 17.37, prihod v
Maribor Glavni trg 18.30, Maribor gl.
kolodvor 18.40.

Sprememba voznega reda autobus-pro-
meta Maribor—Dravograd.

Vsled poledenele ceste proti Dravo-
gradu se je promet omejil na progo Ma-

ribor—Selnica. Na pomlad, ko bode ce-
sta boljše, se otvori zopet promet med
Mariborom in Dravogradom.

Za progo Maribor—Selnica velja sle-
deči vozni red:

Ob delavnikih: Odhod iz Maribor-
ra gl. kol. 6.15, Maribor gl. trg 6.30,
prihod v Selnico 7.02, odhod iz Selnice
7.20, prihod v Maribor Glavni trg
7.52, Maribor glavni kol. 8.00.

Odhod iz Maribora gl. kol. 11.15, Ma-
ribor Gl. trg 11.30, prihod v Selnico
12.02, odhod iz Selnice 13.00, prihod
v Maribor Gl. trg 13.32, Maribor gl.
kol. 13.40.

Odhod iz Maribora gl. kol. 17.15, Ma-
ribor Gl. trg 17.30, prihod v Selnico
18.02, odhod iz Selnice 18.30, prihod v
Maribor Gl. trg 19.02, Maribor gl. kol.
19.10.

Ob nedeljah in praznikih. Od-
hod iz Maribora gl. kol. 6.45, Maribor
Gl. trg 7.00, prihod v Selnico 7.32, od-
hod iz Selnice 8.00, prihod v Maribor
Gl. trg 8.32, Maribor gl. kol. 8.40.

Odhod iz Maribora gl. kol. 12.45, Ma-
ribor Gl. trg 13.00, prihod v Selnico
13.32, odhod iz Selnice 14.00, prihod v
Maribor Gl. trg 14.32, Maribor gl. kol.
14.40.

Odhod iz Maribora gl. kol. 18.45, Ma-
ribor Gl. trg 19.00, prihod v Selnico
19.32, odhod iz Selnice 20.30, prihod
v Maribor Gl. trg 21.02, Maribor gl.
kol. 21.10.

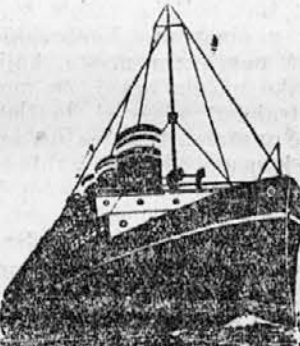
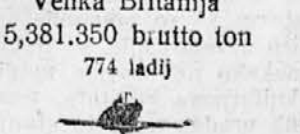
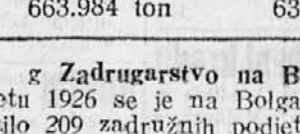
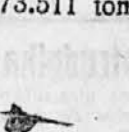
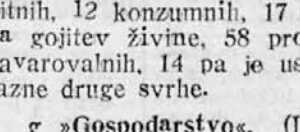
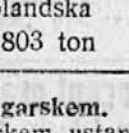
Cena vožnje znaša za vsaki km 1 Din,
minimalna vozna cena pa je do 2 km
3 Din in na 2 km do 5 km 5 Din. Vozna
cena od gl. kol. do Glavnega trga zna-
ša 3 Din. Vstop v avtoomnibus je v splošnem
dovoljen samo na postajah. Za vstop o-
ziroma izstop med postajami pa se ra-
čuna voznina kakor da bi potnik vsto-
pil na prejšnji oziroma izstopil na pri-
hodnji najbližji postaji. Za morebitne
zamude se ne jamči. Za vožnje izven
okvirja predstojnega voznega reda je
potrebno, da se prijavi zadostno število
oseb, pravočasno vodstvu avtoomnibus-
prometa Maribor, Frančiškanska ul. 8, tel.
236.

Gospodarstvo

Živahnost v sovjetski industriji

Sovjetska industrija zadobiva vedno
resnejši značaj in postaja nevaren kon-
kurent inozemstvu, ki je imelo v sovjet-
ski Rusiji hvaležne odjemalce. Neza-
dostna domača industrija ni krila po-
treb ogromne dežele, ki so z uveljavo
modernih naprav in z opuščanjem kon-
servativizma vedno bolj naraščale. Toda
kako na vseh drugih poljih, se skušajo
sovjeti otresti odvisnosti tudi v indu-
striji in na vso moč podpirajo njen raz-
voj. Da Rusija industrijsko in resni-
napreduje, dokazuje vsakoletno zmanj-
šanje pasive ruske trgovske bilance.
Dosele so sovjeti večino dragocenih su-
rovin izvažali v inozemstvo za mal de-
nar in nabavljali drage izdelke, vendar
pa je uspelo gospodarskim krogom, da
so vsaj zajezili neekonomsko a neob-
hodno potrebno poslovanje z inozem-
stvom. Strta ruska industrija je po re-
voluciji polagoma vzpostavila in danes
se nekaj cvetočim podjetjem pridru-
žujejo nova, Mogočna Rusija stremi po
popolni autarkiji in je edina država na
svetu, ki se ji z ozirom na ogromno bo-
gastva lahko najbolj približa. V tej tež-
nji je iskati vzroka razmahu sovjetske
industrije, ki vedno bolj uspešno izpod-
riva konkurenčno blago. — Naivežjo
intenzivnost je opaziti v sovjetski tek-
stilni industriji, ki je izgubo poljskih
tekstilnih tvornic že skoraj popolnoma
prebolela. Pred dnevi je bila zopet sve-
čano otvorjena nova tekstilna tvornica
v Undolu na progi Moskva—Nižnji Nov-
gorod. Tovarna, ki je takoj pričela z
obratovanjem, ima 100 tisoč vreten in
bo zaposljevala ogromno število delav-
cev. Tudi druge industrije, ki imajo v
agrarnih predelih največ odjemalcev,
se pridno ustanavljajo. »Ekonomičas-
kaja žiznj« naveda vrsto tvornic za iz-
delavo poljedelskih strojev. Največja
med njimi bo v Kazanu, kjer se bodo
izdelovali skoraj vsi poljedelski stroji
v množinah, ki bodo krile precejšen
del domačih potreb. Po vseh izgle-
dih se Rusija tudi gospodarsko osamosvaja
in ni več daleč čas, ko bo mirno lahko
prebolela carinske in ekonomske fi-
nančne udarce tudi s strani gospodar-
sko najmočnejših nasprotnikov. Zaen-
krat lahko konstatiramo, da je ni drža-
ve, v kateri bi se industriji mudila taka
bodočnost, kakor Rusiji in v tem je tu-
di vzrok nagnemu napredku njene indu-
strije.

Potriške ladie svetovne trgovske mornarice

	
USA 1.570.000 ton 297 ladij	
	
Francija 1.274.724 ton	
	
Velika Britanija 5.381.350 brutto ton 774 ladij	Japonska 773.511 ton
	
Italija 765.335 ton	
	
Nemčija 663.984 ton	Holandska 633.803 ton

g Zadrugarstvo na Bolgarskem. V
letu 1926 se je na Bolgarskem ustano-
vilo 209 zadrugnih podjetij. (103 v me-
stih in 106 na deželi). Od teh je 79 kre-
ditnih, 12 konzumnih, 17 stavbenih, 27
za gojitev živine, 58 produkcijskih, 14
zavarovalnih, 14 pa je ustanovljenih v
razne druge svrhe.

g »Gospodarstvo«. (La Economia).
Naši rojaki v Južni Ameriki so lani pri-
čeli izdajati gospodarsko glasilo pri-
zeli izseljencev. V decembru je izšla trina-
sta številka zanimivega lista »Gospo-
darstvo«, ki ima bogato vsebino. Poleg
srbohrvaščine so objavljeni tudi članki
v španščini in tudi v slovenščini. List
prinaša zanimive podatke o našem izse-
ljeništvu in posveča precej prostora
ravno tem vprašanjem in je za naš ži-
velj, ki se je naselil v Južni Ameriki, ka-
kor tudi za one, ki se nameravajo izse-
liti velikega pomena.

* Nova žetev ruskega lanu. Rusija
je pričela izvažati velike količine lanu,
ki ga je pridelala v zadnjem letu. Glav-
no izvozno pristanišče je Riga, od ko-
der se ga največ izvažava v Severno
Ameriko.

kdo priviti, ga odbila z nenavadno moč-
jo in iz ust se ji je izvil lahek vzklík ka-
kor v znak obrambe.

Steklenica žganja je krožila. Osmelje-
ni od alkohola in vzbujenega poželjenja
so sklenili, obdržati jo na ladji. O na-
črtu so glasovali s tihimi vzkliki. Na
vsak način se je moralo preprečiti, da
zopet skoči raz barke. Potem bo žena
za vse. Vsi bodo imeli iste pravice. Ona
mora postati ljubica vseh, da olepša
življenje na ladji na dolgih pustih vo-
znjah. Ne smejo biti ljubosumni, zavisti-
ni; pripadala bi vsem, kakor vinski bo-
kal, iz katerega so pili vsi skupno ali
kakor skleda, v kateri so se vsi umiva-
li. Vzdignil se je lahek veter, ki se je
zdel, kakor da jim hoče pomagati. Od-
šli na delo, odvezali jadra, vzdignili
sidro in tekali zaposleni sem in tja. Ne-
kateri so skušali zabavati ženo, drugi
pa so mrzlično delali. Kakšna naglica je
nastala na barki! Slišati je bilo kratke
zapovedi, roke so se dvigale v drhte-
čem razburjenju in glave so se polnile z
drznimi snovi in nadami. Čez nekaj tre-
nutkov, se bo odločilo. Potem jim je bi-
la varna.

Toda ko je bilo že vse v redu in ko
je začela barka z napetimi jadri rezati
valove, je ona udarila enega stražarja
z dobro namerjenim udarcem v sence,
podstavila drugemu nogo, da se je za-
valil po krovu in se v velikem skoku z
glasnim smehom vrgla v morje.

— Pobegnili je, je tarnal kapitan, ki
je bil pri krmilu. Obrnil je ladjo in jo
ustavil. Zopet so ribičji stali pri ograji
in gledali za plavalko, ki je kakor prejš-
nji dan gotovo in večje rezala valove.
Njen jasni smeh se je slišal do njih. Iz
nemirnih valov, ki so nad njo pleli ven-
ček pen, jim je mahala zadnji pozdrav.

— Odšla je, so zatarnali žalostno.

— Gotovo je sirena, je resno mislil

kapitan. Sirena, ki se z nami šali.

H. Družovič:

Naše gledališko-muzikalne prilike

Gledališča se nahajajo danes menda vsepovsodi v stalni krizi. Bije se tako- reko boj za obstanek vseh kulturnih dobrin, katere hočejo uničiti materijali- stična stremjenja naše dobe, predvsem pa izpremenjeni gospodarski in socialni odnosi. Tudi o našem gledališču se je tozadevno že izpregovorila marsika- tera beseda.

Nahajamo se v sedmi sezoni sloven- skega gledališča v Mariboru. Ako za- sledujemo razvoj iz prvih početkov, moramo ugotoviti predvsem celotno velik napredek. Celotno namreč, kajti v tej dobi zaznamujemo lahko sezone stalnega pomikanja v smeri navzgor, katerim pa je sledila z lansko (šesto) se- zono razdobje hipnega nazadovanja in katero skuša popraviti spet priučujoča sezona. Kulminacijsko točko tvori v raz- vojni liniji sezona 1924-25, ko so se lahko zaznamovale muzikalne predstave, ki bi bile v čast tudi večjim od- stavom. Bil je to sad skoraj troletnega delova- nja umetniške dvojice Mitrovičevij in ki je imelo kot posledico tudi stalno rastoč obisk gledališča; abonmanov je bilo pet in vsi so bili polno zasedeni. — Repertoar, katerega je sestavil operni ravatelj Mitrovič, se je oziral na do- mača dela, kakor tudi na najbolj popu- larnere opere iz svetovnega repertoarja. Ugodeno je bilo s tem našim potrebam in občinstvu se je tekom časa seznanilo z lepim delom tozadevne literature. — Omenjena sezona je potekala do- kazala, da je tudi v Mariboru mogoče, navzlic raznim težkočam, ustvariti po- ložaj, ki je v stanju, pospeševati prepo- trebni kontakt med proizvajajočim u- metniškim delom, ter vzprejemajočo publiko in kar je življenjskega pomena za vsak kulturni zavod.

Po odhodu Mitrovičevij se je stori- la usodepolna napaka, da se je sicer na- meravalo voditi predstave na dosednji višini, kvalitativni in kvantitativni, pa se pri tem ni skrbelo za namestitve vsestransko odgovarjajoče osebnosti pri dirigentskem pultu. Eksperimenti v tem oziru so imeli kot posledico, da je za- čel obisk nazadovati, kar je dokaz isto- tako pomembnejšega zanimanja in zaupa- nja publike. Načelo štedenja je rodilo posledico, da je tudi publika začela šte- diti — namreč z obiskom. Varčevanje je bilo torej na nepravem mestu, kajti staro gospodarsko načelo pravi, da mo- re računati s trajnimi odjemci, le tisti producent, ki je v stanju, tudi trajno za- dovoljiti svoje konsumente. Če zahteva torej višja kvalificirana umetniška moč, bodisi dirigent ali solist, večjo gažo, potem se poravnava večji izdelek na dru- gi strani gotovo z večjim dohodki pri blagajni. Predstave, ki so v kvalitativ- nem oziru na višji stopnji, morejo raču- nati tudi z večjim posetom. Lanska se- zona nas pa je učila, kako se naj ne postopa; predstave, ki so pomenile v umetniškem oziru nazadovanje, so rodile kot posledico nekako nezanimanje publi- ke do našega kulturnega instituta, pred- vsem do opernih predstav. In to stanje

je sedaj težko popraviti. Rezerviranost publike se je izražala letos v tem, da se beležijo le tri abonmani, ki niti do- cela zasedeni niso. Gledališka uprava je sicer poklicala na dirigentsko mesto spet priznanega g. Mitroviča, kateremu pripade sedaj naloga, da spravi muzi- kalne razmere v pravi tir. S kakimi tež- kočami se mu pa je boriti, dokazuje pač najboljše dejstvo, da je zamogel doslej spraviti na oder le eno večjo opero (Manon) zraven dveh manjših (Pagliac- ci ter Bastien) ter o kaki reprizi izza prejšnjih sezon ne more biti govora, ker bi pomenilo to študiranje na novo. Na- pram temu zaznamuje pa predlanska sezona 5 opernih novitet in 4 reprize. Tosca je takrat doživela ob koncu se- zone, junija meseca, še število pred- stave pri razpodanem gledališču.

Razmere so se torej tako predruga- čile oz. poslabšale, da moramo govoriti o krizi naše pere. Kako pa naj gradi stavbenik, in če je tudi najboljši moš- ter, ako mu niso v to na razpolago po- trebna materijalna sredstva? To, kar artistični vodja v prvi vrsti rabi, je pač povsem odgovarjajoče odersko in or- kestralno osebje.

K svoječasnemu stalnemu napredo- vanju in končnemu razmahu je zraven umetniških in organizatorskih sposob- nosti g. Mitroviča pripomogla stal- nost takratnega umetniškega osebja. V prvi vrsti je imenovit tukaj dramati- čni sopran g. Mitrovičeve. Bila je to oderska moč, na katero se je moglo zmiraj računati in ki je bila vedno na mestu. Danes ve Maribor, kaj je imel v tej umetnici.

Naša opera potrebuje predvsem pet solističnih moči v prvi zasedbi. Je to ena dramatska sopranistinja, ena lirsko- koloraturna sopranistinja oz. tudi po potrebah repertoarja ena altistinja, en tenor, en bariton in en bas. S tem soli- stičnim osebjem se more že sestaviti repertoar, ki nudi potrebno menjava. In kakšna je zasedba danes? Imamo v tej sezoni angaževane le tri pevke mo- čni za prve partije (eno lirsko sopra- nistnjo, en tenor in en bariton) pri tem, ko so ostale pevske moči odgovarjajoče za druge zasedbe (en sopran, en alt, en tenor, en bariton in dva bas). — V angaževanju takih soli- stičnih moči torej poročamo racional- nega postopanja in ekonomske izrabe, kar bi omogočilo dirigentu, sestaviti pri- meren repertoar. Nahajamo n. pr. oders- ke moči, katerih skoraj nikoli ne vidi- mo na odru, za to se na morajo druge sret zaposliti v takih vlogah, katere jim nikakor ne odgovarjajo. In k temu so to še večinoma moči, ki stoje v početni oderski karjeri, kajti usoda vseh malih gledališč je načel, da mora računati v veliki meri z osebjem, z manjšo odersko prakso. Ko je isto na neki višini, preti že nevarnost, da jo pritegne večje gledali- šče, ki je v stanju, plačevati večje gaže.

Velika težkoča je tudi nestalnost z vojaškim orkestrom. Ako ga rabi voja- ška uprava, ni na razpolago. K temu je

še postavljen v nižjo kategorijo vojnih godb in je močno reduciriran.

Edino, kar je v naši operi stalnega, je zbor. In to k sreči. Gledališki zbor je danes uvaževanja vreden faktor izvršu- jočega oderskega osebja, kaže ambicijo, akoravno ima v svojo vaj na razpolago le večerne ure. Ravno zbor dokazuje kaj bi se dalo doseči, ko bi bilo solistično osebje istotako stalno. Le stalnost soli- stov in ostalega oderskega osebja omo- gočuje sestavo toli potrebnega stalnega repertoarja t. j. naštudiranje repertoar- nih oper. Je to življenjskega pomena za vsako opero. Na razpolago mora biti namreč vedno nekaj oderskih del, ki se jih lahko po potrebi vsak čas uprizori. So to take opere, ki so na stalnem re- pertoarju vseh gledališč. N. pr. »Proda- na nevesta«, »Traviata«, »Faust«, »Car- men«, »Trubadur« i. dr. A ne samo v slučajih potrebe se postavijo take opere na vzpored, temveč tudi v gotovih pre- sledkih jih publika vedno rada vidi. Za povzdigo muzikalne kulture so istega pomena, kakor pa n. pr. simfonije kla- sikov za koncertni pokret. Tvarjajo ne- kako glasbeno tradicijo. In te nam še primanjkuje, ker se nahajamo v početni razvojni dobi.

Ker je pri nas v Mariboru koncertno življenje v stalnem napredovanju, pri- dejo uspehi, ki se tukaj dosežejo, tudi že gledališču v prid. Umetniški okus pub- like se izpopolnjuje in ta moment za- hteva kategorično, da moramo obratiti pažnjo spet izpopolnitvi naše opere ter ji nuditi v to potrebne pogoje. Kakor pa stoji danes razmere, se favorizira opereta na škodo opere. Dokazuje to dejstvo, da sta se letos uprizorili že dve operetni noviteti (»Lepa Helena« in »Orlov«) ter istotako dve reprizi (»Gro- fica Marica« in »Veseli kmet«). S tem se odvrača publika od smernic prave u- metnosti, kajti opereta je končno le ne- ka talmi-umetnost (in to osobito mo- derna), ki ne more trajno zadovoljevati in ki navadno ni ustvarjena iz notranje umetniške potrebe, temveč le v to, da se doseže donaganje in se ugodi potrebi publike po razvedrilo. Vlada torej tukaj načelo zabave, kakor najdemo to pri kino-predstavah. In tudi te se množijo pri nas na način, ki sili k razmišljanju.

Vse drugače je pri operi. Je to umet- nostna oblika, ki temelji na umetniških motivih in ki so nekaj simbol življenja, ne pa zunanjih družabnih razmer, kakor je to pri opereti, predvsem pa pri mo- dernu.

Res je, da ne moremo odreči opereti eksistenčne upravičenosti: že zaradi tega ne, ker nanolnimo gledališko blaga- nje. Je pač neka koncesija oni širji publi- ki, ki zahoe po enoličnem dnevnem opravilu razvedrila.

Smoter kulturnega zavoda, ki uživa državno podporo, kakor tudi podpora mestne občine, ne more biti, da za- dostuje takim potrebam. Njegov namen mora biti predvsem v tem, da odgaja občinstvu k pravi umetnosti. Če se že goji opereta iz ponreč navedenih vzro- kov, potem bodi izbira taka, da se vzbuj- ja z njo obnem zanimanje za muzikal- ne predstave sploh. Vsebuje naj umetni- ške vrednosti. S tem je potem ustrezno

posredno po naši zahtevi, ki temelji v tem, da je treba uporabiti vse sile in vsa sredstva, ki omogočujejo zopetni razvoj naših opernih predstav. Izvedljivi- vo je to; treba je le pogledati v potek prejšnjih sezon. Povrniti se mora spet ono razmerje med publiko in odrom, ki je že obstajalo. Le v tem vidimo prave pogoje k razvoju naše oderske umetno- sti, kakor tudi podlago, k višjim, dušev- nim stremljenjem.

Na obeh delih je torej ležeče. Publi- ka naj kaže spet zanimanje za našo o- pero in naj zaupa umetniškim stremlje- njem artističnega vodjo g. Mitroviča, na gledališki upravi pa je ležeče, da to de- lo v največji meri podpira, kajti propa- danje naše opere bi značilo katastrofo za našo mlado in toli obetajočo muzi- kalno in gledališko kulturo.

Kino

KINO »ALCANTARA«.

predvaja od petka dne 28. do vključno ponedeljka dne 31. januarja 1927. — Cesarica Elizabeta, baronesa Tirnau, cesar Franc Jožef I., kralj Ludovik II. bavarski, knez Bismarck in Rihard Wa- gner so glavne osebe v senzacionalnem filmu:

STRAŠNA USODA KRALJA.

V glavnih vlogah: Olaf Fjord, Eugen Preis, Thea v. Auersperg, grof M. Esz- terhaszy.

»GRAJSKI KINO«.

predvaja od četrta 27. do vključno so- bote 29. januarja

»KNEŽJA LJUBEZEN«

(Lo Reveil).

Krasna filmska igra po glasovitem ro- manu Pavla Hervieu. V glavni vlogi znameniti igralci največjega francoske- ga gledališča »Comédie Française Paris«.

predvaja v nedeljo 30. januarja do srede 2. februarja 1927

»VALČKOV ČAR«.

Eden največjih filmov tovarne »USA«, Berlin. Krasna komedija po istoimenski opereti Oskarja Straussa.

KINO »UNION« (nove »Bioskop«)

Ker nanovečani film s Harry Liedke v glavni vlogi še ni prispel, se bo pred- vaja od danes naprej:

»VELIČANSTVO PLEŠE VALČEK«.

Princesa Marija ne ljubi dvornega živ- ljenja in se zato rada pozabava izven dvorca. Ob neki priliki spozna talenti- ranega goslača Peperle in ga vzljubi. — Toda dvorni običaji gredo kruto preko idealizma in Marija se je morala poro- čiti s knezom Cirilom. Na poroki igra Peperle kot dvorni dirigent. Pozno v noči ji igra v parku serenado in se ves- boti zgrudi mrtev na tla — počilo mu je srce od tuge.

Film »Ona si ne želi otrok« z Lied- kejem v glavni vlogi se bo predvajal šele začetkom prihodnjega meseca. Pri- pominjamo, da se predvaja ta film že

Sotrudnika ali družabnika za dobrovoljno pisarniško podjetje s kav- cijo ali garancijo se 1886. Prednost znanje jezikov. Pis- mene ponudbe na informaci- ski biro »Marstan«, Maribor. 131

Poceni gradbeni kredit si dobavijo člani kreditne in stavbne zadrage »Mojmir« z lastno organizirano »Samopo- moč«. Pojasnila daje zadruga pisarna Lekarniška ul. 2. 131

Stanovanje 3-5 sob. event. do Rus, tudi bližja okolica Maribor, isče boljša družina. Natančne ponudbe pod »Os- krbnik« na informacijski biro »Marstan«, Maribor. 131

Opremljena soba, 154 čista, solčna s posebnim vho- dom, na zračnem kraju in lepim razgledom, se odda takoj. Vprašati Puškinova ul. 11

Opremljena soba, 161 sušna, poseben vhod, elektr. luč, se gospodu za 250 Din mesečno takoj odda. Čopova ulica 10.

Odda se opremljena zračna soba (kopalnica) zakonskemu paru brez otrok ali dvema gospodičama. Na- slov v upravi. 159

Brantarlija za čez 30 let ob- stoječa, se takoj odda. Ponudbe na upravo lista pod »St. 500«. 156

Mizarski pomočnik po dokončani učni dobi, se sprejme kot pomagatelj. Naslov v upravi. 151

KUPIM novi ali pa dobro hranjeni strugalni- Naslov v upravi. 152

Opozoritev! G. Franc Kuralt, bi si lesni trgo- vec v Kranj, sedaj stanujoč v Studencih, nima več pravice niti z stopati. Se manj inka- sirati za posredovalnico »Mar- stan«. 131

Prilika v najem. Ako imate na razpolago sta- novanje, prazne sobe, lokale za obrt in trgovino, delavnico, gostilno, trgovino itd., vam je brezplačno na razpolago pri- java pri »Ma stan«. Lekarniška ulica 2. 131

Najcenejši se običate pri J. Trpin-u, Glavni trg 17 Zimsko blago pol zastoj Creppe de Chine od 60 Din naprej itd. it. Prepietaj se s mi!! 60

Soba se odda v stolni ulici št. 6/I. 144

Pisarniška moč. dobra in vestna. Govorim sloven-ko, srbohrvatsko nem- sko in italijansko. Znam eno stavno, dvojno in ameriško knjigovodstvo. Grem v vsako službo. Spricerala na razpo- lago. Prosim obvestite pod »Vestan« na upravo lista. 140

Prodajalca posebno za mehanike ali kako podobno stroko se odda. M. Berdajs Maribor, Trg svo- bode. 140

Odda se mebl. soba za dve osebi takoj. Naslov v upravi lista. 146

Sveže morske ribe najboljšo dalmatinsko in jutomersko vino 2687

Jadranska klet (pod kavarno Jadran)

Roktornica tamburic I. Vardian Sisak Hrv. 61. priporoča ko sta- ra delavnica svoje najboljše **TAMBURE** vseh vrst. Na željo se pošlje cenik zastoj. 100

Opremljena soba z elektr. razsvetljavo in po- sebnim vodom takoj oddam boljšemu solidnemu go-poda. Temiščeva ul. 6. 141

Zamena stanovanj. Če želite zamenjati stanovanje, si omogočite sami uspeh s takojšnjo prijavo pri stano- vanjskem oddelku »Marstan« Lekarniška 2. 131

Prosta stanovanja v Studencih. Štiri prosta sta- novanja na pro- metni cesti, elektr. razsvetljava za plačilno možno najemnike. Naslov: »Marstan«, Lekarniška ulica 2. 131

Nova izdelovalnica štampilik!

Meblirana soba

sušna, poseben vhod, elektr. luč, se gospodu takoj odda. Čopova ul. 10. 149

POZOR! Uradniki, financarji, dijak in delavci obiščite brivnico ŠTEFANA TOMAN, Aleksan- drova čista 30 poleg krojača Cverlin, kjer se vam nudi prave vrstne postrežba in jako nizka cena. 175

Pat in Pataclion Nastopita tudi v nedeljo podolodni 79

v kavarni Evropa gostujeta še nekaj dni komika Bojer in Waledn. Izbran spored.

Halo! Danes, ter vsako sredo in soboto

PLES

Igra izbrani orkester, na razpolago vedno sveže morske ribe in morski pajki (Grancjevoli). Prvovrstna štajerska in dalmatinska vina. — Se priporoča Josip Majdič restavrater. 153